

ANALIZA UČENIČKIH POSTIGNUĆA IZ PODRUČJA GLAZBENE UMJETNOSTI I KULTURE U KONTEKSTU NACIONALNOG OKVIRNOG KURIKULUMA

Doc. dr. sc. Sabina Vidulin
Muzička akademija, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Republika Hrvatska
Mag. mus. Maja Bolić
Osnovna škola „Brajda“ Rijeka
Republika Hrvatska

Sažetak:

U ovome radu autorice analiziraju umjetničko područje Nacionalnog okvirnog kurikulumu, s naglaskom na Glazbenu kulturu i umjetnost. Uspoređuju se učenička postignuća u prva tri ciklusa obrazovanja, strukturirana u pet cjelina. Rezultati analize ukazuju na to da su ishodi ponekad direktno (neposredno), ponekad indirektno (posredno), zatim imanentno, ali i neglazbeno ili izvanglazbeno vezani uz glazbu kao autonomnu umjetnost. U cjelinama i ishodima u kojima se ističe recepcija i percepcija glazbe, svladavanje glazbenih sastavnica, sudjelovanju u glazbenim aktivnostima, razvidno je da glazbena aktivnost čini osnovnu djelatnost. S druge strane, cjeline koje imaju izvanglazbenu i posrednu konotaciju, udaljavaju se od cilja nastave glazbene kulture, zadaća predmeta, ali i samih (realnih, ostvarivih) učeničkih postignuća jer ni u kakvom obliku ne utječu na razvoj umjetničkog identiteta učenika. Daljnjom analizom ostvarivosti kurikulumskih zahtjeva, zatim proučavanjem pozitivnih i negativnih odjeka kurikulumskih promjena u glazbeno-pedagoškoj praksi te uspostavom znanstvenoga i praktičnoga konsenzusa, moguće je okvirni kurikulum inovirati i unaprijediti, a time i nastavu glazbe.

Ključne riječi: glazbena kultura i umjetnost, kurikulum, strukturalna analiza, umjetničko područje.

KURIKULUM: POJMOVNO TUMAČENJE

Kurikulum i kurikulumaska teorija u odgoju i obrazovanju temelj su cjelokupnog školskog sustava u Europi i svijetu. Pluralizam pedagoških teorija i smjerova utjecali su na raznovrsnost pristupa kurikulumu konstituirajući ga kao dokument, filozofiju, pravac, tijek, koncept, sustav, vodič kroz obrazovanje. Višeznačnost i otvorenost u tumačenju pojma kurikulum razlozi su njegove implementacije i određenja u različitim područjima, granama, strukturama i poljima odgojno-obrazovnog djelovanja.

Hrvatski znanstvenici koji se bave proučavanjem i istraživanjem kurikulumu (Pastuović, 1999; Peko, 1999; Mijatović, 1999, 2000; Mijatović, Previšić, Žužul, 2000; Milat, 2005; Vican, Bognar, Previšić, 2007; Previšić, 2007; Sekulić-Majurec, 2007; Cindrić, Miljković, Strugar, 2010) s različitim pozicija definiraju kurikulum, no najčešće se tumači kao sveobuhvatan dokument na kojemu se temelji odgojno-obrazovni sustav. Kurikulum se razmatra kao zbroj sastavnica koje čine pedagoški, didaktički i metodički rječnik odgoja i obrazovanja, pritom prvenstveno misleći na odgojno-obrazovne ciljeve, zadaće i nastavnu tehnologiju¹. Pojam se proširuje i na sadržaje učenja, načine vrjednovanja te na ukupnu metodologiju poučavanja i učenja. Pastuo-

¹ Nastavna/obrazovna tehnologija opisuje se i tumači sljedećim izrazima: sredstva, pomagala, tehnika, postupci, pristupi, metode, oblici, programi, sadržaji (više u: Vidulin-Orbanić, S., Duraković, L., 2012).

vić (1999) različito definiranje kurikuluma obrazlaže raznovrsnim primjenama kurikuluma na pojedinim razinama, kao što su društvena i školska razina ili razina učitelja i učenika.

Mijatović (2000, 169) smatra da pojam kurikulum obuhvaća „preciznu i sustavnu ukupnost planiranog odgoja i obrazovanja (cilj, zadaće, sadržaje, organizaciju, metode, medije, strategiju i različite aspekte vanjskog i unutar školskog evaluiranja rezultata odgojnog i obrazovnog procesa)“. Peko (1999, 216) navodi kako kurikulum „sedinjuje ciljeve, sadržaje, procese oblikovanja (metode, situacije, strategije) i vrjednovanje“, s čime se slaže i Pastuović (1999) koji smatra kako suvremene definicije kurikuluma obuhvaćaju ciljeve, sadržaje i uvjete učenja te vrjednovanje s naglaskom na međuzavisnost svih elemenata što kurikulum stavlja u poziciju sustava. Slično promišlja i Matijević (1999, 495) zaključujući da kurikulum „sadržajno obuhvaća konkretizirane ili operacionalizirane ciljeve i sadržaje učenja, nastavne metode (medije i putove), nastavne situacije, nastavne strategije te evaluaciju procesa i ostvarenih ciljeva“. Milat (2005, 201) smatra da je kurikulum „sustav metodološki precizno odabranih, strukturiranih i metodički oblikovanih sadržaja i pedagoških aktivnosti školovanja određen svrhom, vrstom, oblikom i razinom škole za koju je izrađen“. „Kurikulum je i metodologija planiranja, izrade, razvoja, strukturiranja i upravljanja tijekom poučavanja i učenja“ (Cindrić i sur., 2010, 86).

Previšić (2007, 20) donosi trinaest kurikulumskih određenja vezanih uz kurikulum te zaključuje da je kurikulum sustav, proces, ciklus, koncepcija, interakcija, plan te definira kurikulum kao „skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojni i obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti u zavisnosti od mnogobrojnih procesnih faktora i okolnosti“.

Hrvatski nacionalni okvirni kurikulum predstavlja temeljni i razvojni dokument odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske. „Nacionalni je zato što se donosi usuglašeno na nacionalnoj razini, uvažavajući mišljenja društvenih, kulturnih, gospodarskih čimbenika, znanstvene i stručne javnosti, kao i samih građana“ (Nacionalni okvirni kurikulum, 2011, 16).

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje obuhvaća obrazovni sustav svih stupnjeva od predškolskoga do kraja srednjoškolskoga obrazovanja. Podijeljen je na odgojno-obrazovne razine i cikluse. Prva razina je predškolski odgoj i obrazovanje koja je podijeljena na tri ciklusa: prvi, od šest mjeseci do prve godine djetetova života, drugi, od prve do treće godine, treći, od tri do šest i pol godina djetetova života. Nakon prve razine slijedi druga - osnovnoškolsko opće obvezno obrazovanje koje se također sastoji od triju ciklusa: prvi, prva četiri razreda osnovne škole, drugi, peti i šesti razred te treći, sedmi i osmi razred osnovne škole. Iako treću razinu čini srednjoškolsko obrazovanje, ona se ipak ne gleda odvojeno, već se nastavlja na prethodne cikluse. Tako četvrti ciklus obuhvaća prvi i drugi razred strukovnih i umjetničkih škola te sva četiri razreda gimnazijskog obrazovanja. Razlog takvoj strukturi jest stav da osmogodišnje osnovnoškolsko obrazovanje nije dostatno za stjecanje temeljnih kompetencija pa se ono nastavlja i kroz općeobrazovnu jezgru predmeta u srednjoj školi.

UMJETNIČKO PODRUČJE U STRUKTURI NACIONALNOG OKVIRNOG KURIKULUMA

Odgojno-obrazovna područja predstavljaju nekoliko srodnih predmeta povezanih u jednu tematsku cjelinu. To su: jezično-komunikacijsko, matematičko, prirodoslovno, tehničko i informatičko, društveno-humanističko, umjetničko te tjelesno i zdravstveno područje. Svako je odgojno-obrazovno područje u Nacionalnom okvirnom kurikulumu opisano te su definirani

ciljevi područja te očekivana postignuća učenika. Glazba je dobila svoje mjesto u umjetničkom području².

Dio kurikuluma koji je posvećen umjetničkom području započinje općim opisom. Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu (2011, 208), svrha je umjetničkog područja „osposobiti učenike za razumijevanje umjetnosti i za aktivan odgovor na umjetnost svojim sudjelovanjem, zatim za učenje različitih umjetničkih sadržaja i razumijevanje sebe i svijeta pomoću umjetničkih djela i medija te za izražavanje osjećaja, iskustava, ideja i stavova umjetničkim aktivnostima i stvaralaštvom“.

Analizirajući opis umjetničkog područja, možemo utvrditi da se umjetnost sagledava u okviru pravih, imanentno-umjetničkih konotacija, zatim konotacija koje na indirektan način progovaraju o umjetnosti te onih izvanumjetničkih. Tako, npr. pod imanentnom konotacijom smatramo sljedeće navode (NOK, 2011, 208): „odgoj i obrazovanje za umjetnost pomoću umjetnosti stvara kreativne pojedince koji sudjeluju u oblikovanju kulture svoje neposredne i šire okoline“, „umjetnička djela (...) pridonose oblikovanju identiteta učenika“ (ibid.); kao indirektni: „izražavanje putem kreativnoga procesa pridonosi djetetovu cjelovitu razvoju: višestrukoj inteligenciji, kreativnom i simboličkom mišljenju, izražajnim i praktičnim oblikovanim sposobnostima te osobnosti“ (ibid.); „umjetnosti (...) pokreću osjećajnost“ (ibid.); izvanumjetničkim smatramo sljedeće navode: „umjetnosti (...) omogućavaju viziju drugačijeg svijeta“ (ibid.), „umjetnosti (...) oblikuju uvjerenja, stavove i svjetonazore (...)“ i slično tomu „odgoj pomoću umjetnosti i za umjetnost bitno pridonosi oblikovanju društvenih i kulturnih uvjerenja i svjetonazora (...)“ (ibid.).

Odgojno-obrazovni ciljevi (NOK, 2011) navedeni su kroz petnaest točaka i utvrđuju što će učenici usvojiti, razviti, upoznati, uočiti, i sl. Ciljeve također možemo sagledati kao imanentne, indirektno i izvanumjetničke. Kao imanentne držimo: usvajanje temeljnih znanja o umjetnosti, kritičko vrjednovanje umjetničkih djela, izražavanje ideja i istraživanje sredstava umjetničkog izraza, razvoj praktično-radnih vještina i sl.; kao indirektno: razvoj zanimanja i osjetljivosti za umjetnost, pozitivan stav prema estetici i kulturi životne okoline i sl., dok u izvanumjetničke možemo svrstati: razvoj komunikacijskih vještina, razvoj samopoštovanja i sl.

Nakon ciljeva iznose se očekivana učenička postignuća i to po obrazovnim ciklusima. Prvo se navode opća očekivana učenička postignuća, a zatim slijedi podjela po područjima. Općeniti dio nosi naziv *Aktivno opažanje i razumijevanje svijeta umjetnosti i sudjelovanje u umjetničkom odgoju i stvaralaštvu*. U svakom ciklusu taj se dio dijeli na četiri cjeline (NOK, 2011, 212-213):

1. *Opažanje i doživljavanje umjetničkoga stvaralaštva i aktivnosti te estetskih vrijednosti (percepcija i recepcija);*
2. *Sudjelovanje u umjetničkom stvaralaštvu i aktivnostima (stvaranju ili produkciji te izvođenju ili reprodukciji);*
3. *Komunikacija, socijalizacija i suradnja umjetnošću, dizajnom i medijima;*
4. *Razumijevanje i vrjednovanje umjetničkoga stvaralaštva i aktivnosti.*

Učenička postignuća za područje Glazbene kulture i umjetnosti podijeljena su u pet cjelina. Te cjeline, uglavnom, predstavljaju prilagođene cjeline općeg dijela uz dodatak još jedne koja ni u kakvom obliku prije nije postavljena (broj 2). Cjeline su sljedeće (ibid., 212-213):

1. *Opažanje, doživljavanje i prihvaćanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva (percepcija i recepcija);*
2. *Ovladavanje sastavnicama glazbene umjetnosti i stvaralaštva;*

² U umjetničko područje osim Glazbene kulture i umjetnosti spadaju: Vizualne umjetnosti i dizajn, Filmska i medijska kultura i umjetnost, Dramska kultura i umjetnosti te Umjetnost pokreta i plesa.

3. *Sudjelovanje u glazbenim aktivnostima te izražavanje glazbenom umjetnošću i stvaralaštvom;*
4. *Komunikacija, socijalizacija i suradnja glazbenim doživljajem i izrazom;*
5. *Razumijevanje i vrjednovanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva.*

PODRUČJE GLAZBENE KULTURE I UMJETNOSTI ZA PRVI, DRUGI I TREĆI CIKLUS: STRUKTURNA ANALIZA

Za potrebe ovoga rada analizirali smo očekivana učenička postignuća u području Glazbene kulture i umjetnosti prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu. Cjeline po kojima su podijeljena postignuća jednakog su naziva kao i cjeline u općem dijelu, ali samo u prva tri ciklusa druge razine, odnosno samo za osnovnu školu.

Predmet interesa činila su prva tri ciklusa, koja su analogna osmogodišnjem osnovnom obrazovanju, razdoblju od 1. do 8. razreda. Strukturnu analizu predstavili smo kroz obrazovna postignuća pojedinih ciklusa u odnosu na pet cjelina. Usporedili smo obrazovna postignuća u trima ciklusima te analizirali mijenjaju li se, i u kojoj mjeri. Polaznu točku činio je prvi ciklus. Ishode iz prvog ciklusa naveli smo u cijelosti (ibid., 212-213).

1. *Opazanje, doživljavanje i prihvaćanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva (percepcija i recepcija)*

U prvom ciklusu³ (prva četiri razreda osnovne škole) ova cjelina sadrži pet ishoda.

1. *Promatrati, uočiti i razlikovati umjetnički lijepo i vrijedno u prirodnom okružju i glazbenom djelu te postupno proširivati opseg opažajnog perceptivnog iskustva*

Ovaj je ishod realan i ostvariv te značajan za područje glazbene kulture i umjetnosti. Napomenimo da se ovaj ishod u sljedećim ciklusima više ne javlja u istom, sličnom ili nadograđenom obliku.

2. *Izraziti svoje osjećaje, doživljaje, stavove na sinkretni i cjelovit način raznovrsnim umjetničkim oblicima i postupcima*

Ishod je dobro osmišljen, iako eventualnu nejasnoću može prouzrokovati fraza *umjetnički oblici i postupci*. U drugom ciklusu ishod je reduciran: izostavljeno je *sinkretni i cjelovit te umjetnički oblici i postupci*, a slijedi dopuna *nakon susreta s glazbenim djelom*. Smatramo da nije bilo potrebno izostaviti *sinkretno i cjelovito povezivanje*. U trećem ciklusu ishod je minimalno preformuliran u odnosu na drugi ciklus.

3. *Pokazati koncentraciju i pamćenje (memoriju) tijekom opažanja*

Ovaj se ishod u drugom ciklusu ponavlja s minimalnom promjenom: dodaje se i *analiza* što je logički napredak prema višim misaonim procesima. Međutim, u trećem ciklusu ovaj ishod nije naveden ni u jednom obliku.

4. *Opisati vlastiti doživljaj glazbenog djela*

Ishod je u drugom ciklusu nešto izmijenjen i proširen te glasi: *Razlikovati i prihvaćati osobni doživljaj različitih vrsta glazbe*. U trećem ciklusu u sličnom obliku ne postoji, ali jedan se ishod može nadovezati na spomenuti: *Izraziti i znati obraniti osobni stav o glazbenoj umjetnosti i stvaralaštvu*.

³ S obzirom na to da se citiraju ishodi u potpunosti ili fragmentarno, tijekom cijeloga teksta bit će označeni kurzivom. U Nacionalnom okvirnom kurikulumu iz 2011. godine ishodi za prvi ciklus nalaze se na stranicama 212-213, za drugi ciklus na stranicama 220-222, a za treći ciklus na stranicama 229-230.

5. Usvojiti temeljne pretpostavke i mjerila za razvoj pozitivnog stava o glazbenoj umjetnosti

Ishod se navodi samo u prvom ciklusu. Kasnije se spominje osobni stav, ali formulacija pozitivnog stava prema glazbenoj umjetnosti izostaje u ostalim ciklusima.

U drugom ciklusu (5. i 6. razred osnovne škole), pod prvom cjelinom obuhvaćena su četiri ishoda. Iz prethodne analize i prema *Tablici 1* možemo zaključiti da su dva ishoda u manjoj mjeri proširena u odnosu na prethodni ciklus, jedan je reducirano, a dva su izostavljena. Novi ishod u drugom ciklusu glasi: *Slušati glazbena umjetnička djela te istraživati i uspoređivati različite ideje i koncepte u glazbenoj umjetnosti*. Ovaj se ishod javlja i u trećem ciklusu, ali u kraćoj formi: *Istraživati ideje i koncepte o glazbenoj umjetnosti*. Dakle, u formulaciji je izostavljeno ono što se podrazumijeva kao predradnja samom postignuću, a to je slušanje glazbe.

U trećem ciklusu svega su tri ishoda preuzeta i preformulirana iz prethodnih ciklusa. Novi ishodi koji se pojavljuju u trećem ciklusu (7. i 8. razred) jesu: *Opisati i procijeniti višestruku ulogu i utjecaj glazbe u svakodnevnom životu te u širem životnom okruženju. Pokazati samopoštovanje i samopouzdanje te izraziti autentičnost doživljaja*.

Iz analize prve cjeline možemo zaključiti da ishodi u potpunosti odgovaraju nazivu i sadržaju same cjeline. No, vidljiva je nedosljednost i nepovezanost pojedinih ishoda. Ako tri obrazovna ciklusa shvaćamo kao povezanu strukturu u kojoj se ciklusi nadovezuju jedan na drugi i time nadograđuju, potrebno je i ishode postaviti na način da su u strukturi razvojni i progresivni.

Tablica 1. Ishodi prema ciklusima u odnosu na prvu cjelinu

Cjelina	1. ciklus (1., 2., 3., 4. r.) Ishodi	2. ciklus (5., 6. r.) Ishodi	3. ciklus (7., 8. r.) Ishodi
1. Opažanje, doživljavanje i prihvaćanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva (percepcija i recepcija)	(5 ishoda) 1. promatrati, uočiti i razlikovati umjetnički lijepo i vrijedno u prirodnom okruženju i glazbenom djelu te postupno proširiti opseg opažajnog perceptivnog iskustva 2. izraziti svoje osjećaje, doživljaje, stavove na sinkretski i cjelovit način raznovrsnim umjetničkim oblicima i postupcima 3. pokazati koncentraciju i pamćenje (memoriju) tijekom opažanja 4. opisati vlastiti doživljaj glazbenog djela 5. usvojiti temeljne pretpostavke i mjerila za razvoj pozitivnog stava o glazbenoj umjetnosti	(4 ishoda) 1. - 2. reducirano 3. prošireno, ne značajno 4. neznatno izmijenjeno 5. - 6. slušati glazbena umjetnička djela te istraživati i uspoređivati različite ideje i koncepte u glazbenoj umjetnosti	(5 ishoda) 1. - 2. preformulirano u odnosu na drugi ciklus 3. - 4. prošireno 5. - 6. smanjeno

			7. opisati i procijeniti višestruku ulogu i utjecaj glazbe u svakodnevnom životu te u širem životnom okruženju 8. pokazati samopoštovanje i samopouzdanje te izraziti autentičnost doživljaja
--	--	--	--

2. Ovladavanje sastavnicama glazbene umjetnosti i stvaralaštva

U prvom ciklusu ova cjelina sadrži pet ishoda.

1. *Razlikovati osnovne sastavnice glazbenog izraza (glasno-tiho, brzo-sporo, duboko-visoko, vokalno-instrumentalno)*

Vrlo jasan i precizan ishod. U drugom ciklusu ovaj se ishod proširuje. Uz *razlikovanje* dodaje se i *prepoznavanje* te *povezivanje u cjelinu*. Povećava se razina očekivanih postignuća. U trećem ciklusu nema sličnih ili istih očekivanih ishoda.

2. *Uočiti glazbene cjeline koje se ponavljaju i koje se suprotstavljaju*

Jasan i precizan očekivani ishod. U drugom ciklusu taj se ishod nadopunjuje glagolima *usporediti, razlikovati i opisati* te je time kumulativan. Ni ovog ishoda u trećoj cjelini nema.

3. *Zapaziti i iskazati jednostavne metro-ritamske obrasce*

Ishod je jasan i konkretan. U drugom se ciklusu neznatno mijenja. *Jednostavni obrasci* u drugom su ciklusu zamijenjeni sa *zadanim obrascima*. U trećem ciklusu ovog ili sličnog ishoda nema.

4. *Pjevanjem i sviranjem upoznati specifičnost glazbenoga jezika i pisma*

Ishod je jasan, ali nepotreban u prvom ciklusu. Upoznavanje glazbenog jezika predstavlja sve ranije navedeno, a upoznavanje specifičnosti glazbenog pisma u tim je razredima suvišno. Upravo ovaj ishod koji je za razrednu nastavu nepotreban, na informativnoj je razini moguć u predmetnoj nastavi.

Zanimljivo je da se ovaj ishod ne pojavljuje ni u jednom sljedećem ciklusu.

5. *Upoznati glazbala po zvuku i izgledu*

Ishod je jasan i konkretan. U drugom ciklusu dodaju se glagoli *prepoznati i imenovati* što stvara jasnu kumulativnost ishoda. U trećem ciklusu ishod se također proširuje u formalnom obliku: sadržaj se proširuje na *glazbala, različite vokalne, instrumentalne i vokalno instrumentalne sastave i ansamble*.

Iz prethodne analize i *Tablice 2* razvidno je da su četiri ishoda preformulirana, a jedan je izostavljen. Dodana su dva nova: *Prepoznati i imenovati različite vrste glazbe (tradicijska, popularna, klasična)* te *Pjevanjem razviti intonativne sposobnosti*. Konstatirat ćemo da je prvi gore navedeni ishod jasan i konkretan, međutim koliko god i drugi ishod ima te kvalitete, nejasno je iz kojeg se razloga javlja tek u drugom ciklusu. Razvijanje intonativnih sposobnosti nije određeno uzrastom djeteta; takvo što je najbolje razvijati što ranije. Stoga, ne vidimo razlog zbog čega je ovaj ishod postavljen tek u petom razredu.

U trećem se ciklusu pojavljuje samo jedan preformuliran ishod iz prvog ciklusa i jedan iz drugog. Tri su nova ishoda: *Zamišljati i izražavati nove ideje u glazbenoj umjetnosti rabeći individualno dosegnuta postignuća; Razvijati interpretativne sposobnosti aktivnim muziciranjem; Usporediti, razlikovati i izdvojiti ista i različita stilska razdoblja, njihove predstavnike i najznačajnija djela te iznositi svoje osjećaje o njihovom poimanju*.

Nelogičnim smatramo izostanak nekih od konkretnijih ishoda koji se javljaju u prvom i drugom ciklusu, a koji su uz dodatno povećanje zahtjeva potrebni i u trećem ciklusu. Naime, prvi ishod u prvom ciklusu, koji se odnosi na razlikovanje osnovnih sastavnica glazbenog izraza, nužno je preformulirati i uvrstiti u treći ciklus. U trećem ciklusu, odnosno u sedmom i osmom razredu učenici se prema nastavnom programu susreću s novim glazbenim vrstama i oblicima i instrumentima. U tom kontekstu trebalo bi mijenjati razinu i zahtjevnost ishoda u odnosu na dob i mogućnosti učenika, poput, npr. prepoznavanja i razlikovanja raznih specifičnih značajki vezanih uz vokalnu, instrumentalnu i vokalno-instrumentalnu glazbu (npr. homofonija-polifonija, jednoglasje-višeglasje, arija-recitativ, i sl.). Drugi ishod, koji se odnosi na uočavanje glazbenih cjelina koje se ponavljaju ili suprotstavljaju, glavno je sredstvo upoznavanja umjetničkih djela i upravo iz tog razloga u trećem ciklusu ovaj ishod ne bi trebao biti izostavljen, već bi razinu od uočavanja trebalo pomaknuti na razinu razlikovanja, usporedbe, opisa, čak i kreiranja.

Tablica 2. Ishodi prema ciklusima u odnosu na drugu cjelinu

Cjelina	1. ciklus (1., 2., 3., 4. r.) Ishodi	2. ciklus (5., 6. r.) Ishodi	3. ciklus (7., 8. r.) Ishodi
2. Ovladavanje sastavnicama glazbene umjetnosti i stvaralaštva	(5 ishoda) 1. razlikovati osnovne sastavnice glazbenoga izraza (glasno-tiho, brzo-sporo, duboko-visoko, vokalno-instrumentalno) 2. uočiti glazbene cjeline koje se ponavljaju i koje se suprotstavljaju 3. zapaziti i iskazati jednostavne metro-ritamske obrasce 4. pjevanjem i sviranjem upoznati specifičnost glazbenoga jezika i pisma 5. upoznati glazbala po zvuku i izgledu	(6 ishoda) 1. prošireno 2. prošireno 3. malo promijenjeno 4. - 5. prošireno 6. prepoznati i imenovati različite vrste glazbe (tradicijska, popularna i klasična) 7. pjevanjem razviti intonativne sposobnosti	(5 ishoda) 1. - 2. - 3. - 4. - 5. prošireno 6. promijenjeno 7. - 8. zamišljati i izražavati nove ideje u glazbenoj umjetnosti rabeći individualno dosegnuta postignuća 9. razvijati interpretativne sposobnosti aktivnim muziciranjem

			10. usporediti, razlikovati i izdvojiti ista i različita stil-ska razdoblja, njihove pred-stavnike i najznačajnije djela te iznositi svoje osje-ćaje o njihovom poimanju
--	--	--	--

3. Sudjelovanje u glazbenim aktivnostima te izražavanje glazbenom umjetnošću i stvaralaštvom

Ova cjelina u prvom ciklusu sadrži šest ishoda.

1. *Kreativno se izražavati putem što više osjetila (vokalno, slušno, motorički, vizualno, digitalno)*

Ishod je, s jedne strane, jasno postavljen, ali s druge strane, obuhvaća pojmove koji nisu u potpunosti jasni u kontekstu glazbene nastave, poput vizualno ili digitalno. Ishod u drugom ciklusu glasi: *Svladati potrebne vještine kao preduvjet kreativnog izražavanja različitim osjetilnim načinima (opažajno, slušno, motorički, digitalno)*. Možemo uočiti da se spominje svladavanje vještina kao preduvjet kreativnog izražavanja, a u prethodnom ciklusu se bez tog uvjeta očekuje kreativno izražavanje. Također, u trećem ciklusu imamo ponavljanje tog ishoda u istom obliku kao i u prvom ciklusu. Ishod nakon drugog ciklusa ima smisla, ali u prvom je ciklusu nelogičan i suvišan.

2. *Izraziti svoje ideje, osjećaje i doživljaje glazbenom aktivnošću*

Ishod se u drugom ciklusu pojavljuje preformulirano, odnosno glazbene aktivnosti su konkretizirane i navedene kao *jednostavne melodijske i ritamske improvizacije*. U trećem ciklusu *jednostavno* prelazi u *složeno* i time se stvara logična kumulativnost.

3. *Samostalno ili u skupini izvoditi jednostavne glazbene zadatke*

Ishod je orijentiran samo na izvođenje. U drugom ciklusu ovaj se ishod spaja s petim ishodom. Ta su dva ishoda u drugom ciklusu formulirana kao jedan. U trećem ciklusu ishod se u novoj formi u potpunosti ponavlja.

4. *Upoznati osnove glazbene pismenosti*

Ovaj ishod specifičan je samo za prvi ciklus. U drugom i trećem ciklusu se ne javlja. Upoznavanje osnova glazbene pismenosti na informativnoj razini se svakako mogu uzeti kao očekivani ishod, ali tek u drugom i trećem, nikako u prvom ciklusu. Kao što ne vidimo razlog da se taj ishod uvrsti u ovaj ciklus, isto tako ne vidimo ni razlog zbog kojega taj ishod nije uvršten u sljedeće cikluse iako, napominjemo, isključivo kao upoznavanje specifičnosti notacije.

5. *Pokazati zadovoljstvo i izraziti radost sudjelovanja u glazbenim aktivnostima i stvaralaštvu*

Kao što smo ranije napomenuli, ovaj ishod se u drugom i trećem ciklusu ne pojavljuje samostalno, već se spaja s drugom točkom i postaje jedan ishod. Međutim, ovaj ishod upitan je, nemjerljiv, izvanglazbeni pa tako i nepotreban.

6. *Glazbenim aktivnostima jačati samopoštovanje i vježbati samokontrolu*

Ovaj ishod također je izvanglazbeni i vrlo apstraktno postavljen te je pitanje kako bi se glazbenim aktivnostima jačalo samopoštovanje i vježbala samokontrola. U drugom ciklusu reducira se u formalnom pogledu te se navodi samo: *Jačati samopoštovanje raznovrsnim glazbenim aktivnostima*. U trećem ciklusu naglašava se samopoštovanje, ali ovaj put postignuće je *steći i razviti* ga. Smatramo ga nepotrebnim.

U drugom ciklusu nekoliko se ishoda ponavlja u drugačijoj formi. Javlja se nova, očekivana postignuća: *Primjenjivati znanja o sastavnicama glazbene umjetnosti i stvaralaštva integracijom tehničkih i praktičnih vještina; Prepoznati, usporediti i isprobati različite tehnike*

postupke rada prilikom proučavanja glazbenih djela ili tijekom njihova stvaranja i izvođenja. Ishodi su nejasno postavljeni. Dakle, početak prvog ishoda ima smisla kao izdvojeni ishod – primjenjivati znanje o sastavnicama glazbene umjetnosti – međutim, nije jasno što se podrazumijeva pod integracijom tehničkih i praktičnih vještina: Izvođenje glazbe u vidu pjevanja ili sviranja? Misli li se na pjevačku ili sviračku tehniku prilikom integracije tehničkih i praktičnih vještina? Možemo li govoriti o tehničkoj vještini bez praktične primjene? Drugi ishod jasnije je postavljen, no ima suvišnih dijelova i nije konkretan. Suvišnim smatramo dio *prilikom proučavanja glazbenih djela* jer je ova cjelina u potpunosti posvećena sudjelovanju u glazbenim aktivnostima i izražavanjem glazbom, stoga bi se u tom smjeru trebao voditi svaki ishod pa u tom dijelu može se ostaviti samo *tijekom njihova stvaranja i izvođenja.*

U trećem ciklusu neki se ishodi ponavljaju iz prvog ciklusa, neki se ponavljaju iz drugog ciklusa, a neki su preformulirani. Ne pojavljuju se novi ishodi, ali se ponavljaju ishodi koji su se pojavili u drugom ciklusu. Prvi ishod naveden je uz minimalnu promjenu – izostavlja se *tehničke vještine*, a upisuje *znanje*. Drugi ishod neznatno je preformuliran. Riječ *usporediti* zamijenjena je riječju *koristiti*, a *postupci* su zamijenjeni *metodama*. Sve navedeno vidljivo je u *Tablici 3.*

Tablica 3. Ishodi prema ciklusima u odnosu na treću cjelinu

Cjelina	1. ciklus (1., 2., 3., 4. r.) Ishodi	2. ciklus (5., 6. r.) Ishodi	3. ciklus (7., 8. r.) Ishodi
3. Sudjelovanje u glazbenim aktivnostima te izražavanje glazbenom umjetnošću i stvaralaštvom	(6 ishoda) 1. kreativno se izražavati putem što više osjetila (vokalno, slušno, motorički, vizualno, digitalno) 2. izraziti svoje ideje, osjećaje i doživljaje glazbenom aktivnošću 3. samostalno ili u skupini izvoditi jednostavne glazbene zadatke 4. upoznati osnove glazbene pismenosti 5. pokazati zadovoljstvo i izraziti radost sudjelovanja u glazbenim aktivnostima i stvaralaštvu 6. glazbenim aktivnostima jačati samopoštovanje i vježbati samokontrolu	(6 ishoda) 1. smanjuje se zahtjevnost ishoda 2. preformulirano 3. i 5. spojene 4.- 5. spojeno sa 3. 6. skraćeno 7. primjenjivati znanja o sastavnicama glazbene umjetnosti i stvaralaštva integracijom tehničkih i praktičnih vještina 8. prepoznati, usporediti i isprobati različite tehnike i postupke rada prilikom proučavanja glazbenih djela ili tijekom njihova stvaranja i izvođenja	(6 ishoda) 1. ponavljanje iz prvog ciklusa 2. napredak 3. i 5. isto 4.- 5. i 3. isto 6. preformulirano 7. minimalna promjena 8. preformulirano

4. Komunikacija, socijalizacija i suradnja glazbenim doživljajem i izrazom

Ova cjelina u prvom ciklusu sadrži tri ishoda.

1. *Surađivati s drugima, pogotovo s učenicima s posebnim potrebama i poteškoćama u razvoju*

Ishod se u drugom ciklusu ponavlja parafriziran, a u trećem ciklusu neznatno je preformuliran, odnosno dodano je: *učiti dijeliti odgovornost pri zajedničkom izvođenju i stvaranju.*

2. *Učiti dijeliti odgovornost i vježbati ustrajnost pri glazbenim aktivnostima*

Razvidno je kako je prvi dio ovog ishoda ukomponiran zajedno s prvim ishodom u trećem ciklusu. U drugom ciklusu se ova formulacija ishoda gotovo u potpunosti ponavlja.

3. *Izraziti pripadnost, zajedništvo, suživot i toleranciju glazbenim aktivnostima*

Ishod se ne pojavljuje u drugom ciklusu, ali u trećem ciklusu ga pronalazimo u promijenjenoj formi: *Jačati iskustvo pripadnosti, zajedništva i suživota te istraživati mogućnosti komunikacije glazbom između različitih kultura i umjetničkih područja.*

Navedena tri ishoda postavljena su izvanglazbeno, ali ova cjelina tako je koncipirana, stoga ima opravdanja. Međutim, treći ishod nije samo neglazbeni, već i krivo postavljen i usmjeren. Pitamo se: Izražavaju li se te vrednote upravo glazbenim aktivnostima? Kako se suživot može izraziti glazbenom aktivnošću? Ako se i nastojalo ići u tom smjeru, tada bi logičniji nastavak bio: *sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima.* Ako se pod tim mislilo na pjevanje, sviranje ili skladanje pjesmama na temu suživota, tolerancije i ostalog, tada je to simplifikacija tih aktivnosti, ali i tih vrednota.

U drugom ciklusu ponavljaju se samo dva ishoda iz prvog ciklusa, ali se zato javljaju četiri nova ishoda: *Prepoznati različite uloge glazbe i procijeniti njihov značaj utjecaj (sic!) u svakodnevnom životnom iskustvu te u širem životnom okružju; Multimedijски izražavati i razvijati određenu ideju, uključujući informacijsko-komunikacijsku tehnologiju; Prenijeti i podijeliti umjetnički doživljaj i iskustvo s drugima; Upoznati i poštivati vlastitu tradiciju i kulturu te ih istraživati i usporediti s tradicijama i kulturama drugih naroda.* Prva dva navedena ishoda jasna su po svojoj namjeri i vezana su uz samu temu cjeline. Kod prvog ishoda radi se o prepoznavanju vrijednosti glazbe u životu učenika. Kod drugog ishoda svrha je izražavati se, između ostaloga, pomoću suvremene tehnike. Treći ishod vrlo je jednostavan, ali nepotreban u ovoj cjelini upravo zato što je umjetničkom doživljaju i njegovu prenošenju posvećeno dovoljno prostora u prvoj cjelini. U četvrtom ishodu, bez obzira što je sve temeljeno na glazbi, treba navesti da je riječ o *glazbenoj tradiciji i kulturi.*

Kao što smo ranije naveli, u trećem ciklusu prva je točka ishoda preformulirana. Iz prvog se ciklusa u trećem ponavlja ishod s malim proširenjem, čega nije bilo u drugom ciklusu. Od novih ishoda iz drugog ciklusa u trećem se ponavlja spomenuti treći ishod u proširenoj formi; dodaje se *te istražiti povezanost između stvaranja (produkcije) glazbenih djela i njihova utjecaja na svijet u kojem živimo.* U trećem ciklusu pojavljuju se dva nova ishoda: *Istražiti raznolikost glazbenog izraza s povijesnog, geografskog, ekonomskog stajališta rabeći znanja i vještine ostalih odgojno-obrazovnih područja; Sudjelujući u stvaralačkomu procesu doživljavanja glazbenoga djela te u njegovoj izvedbi ili stvaranju, spoznati vrijednosti ustrajna rada koji vodi uspjehu kako u glazbenoj umjetnosti, tako i u ostalim umjetnostima i drugim poljima ljudskog djelovanja.* U prvom je ishodu donekle jasno što se podrazumijeva pod glazbenim izrazom s povijesnog i geografskog stajališta, ali kako to isto sagledati s ekonomskog stajališta? Drugi ishod ima izvanglazbeni karakter. Međutim, možemo uzeti u obzir činjenicu da je riječ o cjelini koja je preuzeta iz općih postignuća odgoja i obrazovanja i možda nije bilo moguće drugačije ga postaviti. Razmatrajući ishode postavljene u ovoj cjelini, možemo naići na neke koje, bez obzira na svoju izvanglazbenost, imaju jasan smisao i svrhu. Međutim, ima onih koje nije moguće postaviti da budu ostvarivi ili mjerljivi jer su apstraktni i nisu neposredno povezani s glazbenom umjetnošću. Ishodi prema ciklusima sistematizirani su u *Tablici 4.*

Tablica 4. Ishodi prema ciklusima u odnosu na četvrtu cjelinu

Cjelina	1. ciklus (1., 2., 3., 4. r.) Ishodi	2. ciklus (5., 6. r.) Ishodi	3. ciklus (7., 8. r.) Ishodi
4. Komunikacija, socijalizacija i suradnja glazbenim doživljajem i izrazom	(3 ishoda) 1. surađivati s drugima, pogotovo s učenicima s posebnim potrebama i poteškoćama u razvoju 2. učiti dijeliti odgovornost i vježbati ustrajnost pri glazbenim aktivnostima 3. izraziti pripadnost, zajedništvo, suživot i toleranciju glazbenim aktivnostima	(6 ishoda) 1. neznatna promjena 2. neznatna promjena 3. - 4. prepoznati različite uloge glazbe i procijeniti njihov značaj utjecaj u svakodnevnom životnom iskustvu te u širem životnom okružju 5. multimedijски izražavati i razvijati određenu ideju, uključujući informacijsko-komunikacijsku tehnologiju 6. prenijeti i podijeliti umjetnički doživljaj i iskustvo s drugima 7. upoznati i poštivati vlastitu tradiciju i kulturu te ih istraživati i usporediti s tradicijama i kulturama drugih naroda	(5 ishoda) 1. preformulirano 2. - 3. prošireno iz prvog ciklusa 4. - 5. - 6. prošireno 7. istražiti raznolikost glazbenoga izraza s povijesnoga, geografskoga, ekonomskoga stajališta rabeći znanja i vještine ostalih odgojno-obrazovnih područja 8. sudjelujući u stvaralačkomu procesu doživljavanja glazbenoga djela te u njegovoj izvedbi ili stvaranju, spoznati vrijednosti ustrajna rada koji vodi uspjehu kako u glazbenoj umjetnosti, tako i u ostalim umjetnostima i drugim poljima ljudskog djelovanja

5. Razumijevanje i vrjednovanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva

Ova cjelina u prvom ciklusu sadrži četiri ishoda.

1. Opisati vlastiti doživljaj glazbenog djela i usporediti ga s drugima

Ishod se u drugom ciklusu javlja preformuliran. Uz *doživljaj* dodan je i *stav*, izostavljena je *usporedba*, a *konkretizirani* su i izvori doživljaja glazbenog djela. U trećem ciklusu ponavlja se isto kao u drugom ciklusu, samo što se na početku dodaje – *kritički*.

2. Razlikovati i vrjednovati umjetnički lijepo i vrijedno glazbeno izražavanje

U drugom ciklusu ovaj se ishod javlja u promijenjenom obliku te glasi – *Opisati, kritički analizirati i vrjednovati izražajne vrijednosti umjetničkog djela sukladno svojoj dobi*. U trećem ciklusu reducira se samo na *analizirati i procijeniti*.

3. Iskazati samokritičnost prema vlastitom glazbenom stvaralaštvu, jednako u stvaranju i izvođenju

Ovaj ishod se u istoj formulaciji pojavljuje i u drugom ciklusu, a u trećem je ciklusu izostavljen.

4. Usavršavati sposobnosti afirmativnog izražavanja i stvaralačke kritike pri vrjednovanju vlastitih ostvarenja i ostvarenja drugih

Ishod se u drugom ciklusu minimalno mijenja. *Afirmativno izražavanje* postaje *poticajno izražavanje*, a *stvaralačka kritika* mijenja se u *kritički stav*. U trećem ciklusu se javlja u izmijenjenom, naprednijem obliku. Dakle, nema usavršavanja sposobnosti već jednostavno valja – *Izraziti mišljenje i svoj stav pri vrjednovanju vlastitih umjetničkih nastojanja i ostvarenja drugih*.

Iz provedene analize i *Tablice 5* možemo vidjeti da se svi ishodi iz prvog ciklusa, u nekom obliku, pojavljuju i u drugom ciklusu. Međutim, u drugom se ciklusu javlja i jedan novi ishod: *Usavršiti vlastiti glazbeni izraz te poštivati posebnosti individualnoga razvoja ostalih*. U trećem ciklusu se u izmijenjenoj formi ponavljaju gotovo svi ishodi iz prvog i drugog ciklusa. Gore navedeni ishod pojavljuje se potpuno isti, a treći ishod izostavljen je u trećem ciklusu.

Tablica 5. Ishodi prema ciklusima u odnosu na petu cjelinu

Cjelina	1. ciklus (1., 2., 3., 4. r.) Ishodi	2. ciklus (5., 6. r.) Ishodi	3. ciklus (7., 8. r.) Ishodi
5. Razumijevanje i vrjednovanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva	(4 ishoda) 1. opisati vlastiti doživljaj glazbenog djela i usporediti ga s drugima 2. razlikovati i vrjednovati umjetnički lijepo i vrijedno glazbeno izražavanje 3. iskazati samokritičnost prema vlastitom glazbenom stvaralaštvu, jednako u stvaranju i izvođenju 4. usavršavati sposobnosti afirmativnog izražavanja i stvaralačke kritike pri vrjednovanju vlastitih ostvarenja i ostvarenja drugih	(5 ishoda) 1. neznatno preformulirano; bez usporedbe 2. preformulirano i dodano 3. isto 4. preformulirano	(4 ishoda) 1. isto kao u 2. ciklusu 2. smanjeno s obzirom na 2. ciklus 3.- 4. napredak

		5. usavršavati vlastiti glazbeni izraz te poštivati posebnosti individualnoga razvoja ostalih	5. isto
--	--	---	---------

ZAKLJUČAK

Usporedimo li cjeline iz kojih se izvode učenička postignuća u području glazbene kulture i umjetnosti u prva tri ciklusa obveznog obrazovanja, možemo uvidjeti da je riječ o jednom vrlo općenitom pristupu glazbenoj nastavi. Ishodi su u Kurikulumu koncipirani u pet područja. Ta područja različito su vezana uz samu glazbu, nekada direktno (neposredno), nekada indirektno (posredno), zatim imanentno, ali i izvanglazbeno. Dakle iz naziva cjelina koje smo prethodno opisali, a unutar kojih se iznose ishodi, razvidno je da je negdje vidljiva veća, a negdje manja povezanost uz glazbu kao autonomnu umjetnost. U cjelinama i ishodima u kojima se ističe recepcija i percepcija glazbe, svladavanje glazbenih sastavnica, sudjelovanju u glazbenim aktivnostima vidljivo je da je glazbena aktivnost na prvom mjestu. Učenik svojim pjevanjem, sviranjem, slušanjem i analizom glazbenih djela aktivno sudjeluje u nastavnom procesu te uči o glazbi, razvija svoje vještine, stvara nove (glazbene) obrasce, potiče se njegov glazbeni razvoj. Na taj način svijet glazbe sukladan je svijetu učenika. Međutim, unutar cjelina nailazimo i na ishode koji se udaljavaju od cilja nastave glazbene kulture, zadaća, ali i samih (realnih) učeničkih postignuća jer svojom izvanglazbenom konotacijom, čak ni neposredno, ne utječu na razvoj umjetničkoga identiteta učenika.

S obzirom na to da je prije oblikovanja Kurikuluma hrvatsko školstvo bilo dijelom reformi (Katalog znanja i umijeća, Hrvatski nacionalni obrazovni standard), nastava glazbene kulture u tom je periodu doživjela značajne promjene. Promjena konceptijskog modela svakako je značila napredak za glazbeno-pedagošku praksu i teoriju. Otvoreni didaktičko-metodički sustav⁴ učiteljima je pružio mogućnost izbora sadržaja, metoda, oblika i uvjeta rada čime je dan novi *input* za ostvarivanje programskih ciljeva. Budući da je nastava glazbene kulture doživjela vrhunac svojih promjena između 2002. i 2006. godine, sve navedeno reflektiralo se i ukomponiralo u nastavni plan i program (2006). Kurikulum je tek kasnije usustavljen nakon čega je nastavio svoj ciljani reformni prohod, donoseći, prije svega, bar za glazbu, neznatne promjene, koje su djelomično i u suprotnosti sa ustanovljenim određenjima i težištima suvremene nastave glazbene kulture.

Tek nakon analize i detaljne razrade cjelina i ishoda u području Glazbene kulture i umjetnosti te osluškivanja glazbeno-pedagoške zbilje, uz znanstveni i praktični konsenzus, moguće je Okvirni kurikulum inovirati i unaprijediti. Uz to, neophodno je definirati novi nastavni plan i program *po mjeri učenika* te ga usuglasiti s nastojanjima Nacionalnog okvirnog kurikuluma, ali i imperativima struke.

⁴ Koncept otvorenog modela glazbe strukturiran je u dvije razine: na obvezni dio glazbene nastave, što čini aktivnost slušanja i upoznavanja glazbe te na neobvezni dio u koji spadaju ostale glazbene aktivnosti poput pjevanja, sviranja, glazbenog stvaralaštva, glazbenog opismenjivanja. Otvorenost programa ne temelji se samo na odabiru druge (neobvezne) aktivnosti, već i na odabiru sadržaja: odabiru pjesama za pjevanje i skladbi za slušanje i muzikološku elaboraciju.

LITERATURA

- Cindrić, M., Miljković, D. & Strugar, V. (2010). *Didaktika i kurikulum*. Zagreb: EIP-D2.
- Matijević, M. (1999). Didaktika i obrazovna tehnologija, U: Mijatović, A. (ur.), *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško-književni zbor, 487-510.
- Mijatović, A. (1999). Razvoj suvremenih pedagoških ideja, U: Mijatović, A. (ur.), *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško-književni zbor, 39-77.
- Mijatović, A. (2000). *Leksikon temeljnih pedagoških pojmova*. Zagreb: Edip.
- Mijatović, A., Previšić, V. & Žužul, A. (2000). Kulturni identitet i nacionalni kurikulum. *Napredak*, 141 (2), 135-146.
- Milat, J. (2005). Pedagoške paradigme izrade kurikuluma. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 199-208.
- Nacionalni okvirni kurikulum (2011). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Pastuović, N. (1999). Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja. Zagreb: Znamen.
- Peko, A. (1999). Obrazovanje, U: Mijatović, A. (ur.), *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor, 203-222.
- Previšić, V. (2007). Pedagogija i metodologija kurikuluma, U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum: Teorije- Metodologija-Sadržaj-Struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Školska knjiga, 15-37.
- Sekulić-Majurec, A. (2007). Uloga sudionika odgojno-obrazovnog procesa u stvaranju, provedbi i vrednovanju kurikuluma, U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum: Teorije-Metodologija-Sadržaj-Struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Školska knjiga, 351-383.
- Vican, D., Bognar, B. & Previšić, V. (2007). Hrvatski nacionalni kurikulum, U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum Teorije-Metodologija-Sadržaj-Struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Školska knjiga, 157-204.
- Vidulin-Orbanić, S. & Duraković, L. (2012). *Metodički aspekti obrade muzikoloških sadržaja: mediji u nastavi glazbe*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile.

Analysis of Pupils' Attainments in the Field of Music Art and Culture in the Context of the National Curriculum Framework

Abstract: In this paper the authors have analysed the artistic domain of the National Curriculum Framework with an emphasis on the Music culture and art. Pupils' attainments in the first three educational cycles, further structured in five units, have been analysed. The analysis' results have shown that the outcomes are sometimes directly, sometimes indirectly, then musically (immanently), but also non-musically or extra-musically linked to music as an autonomous art. In units and outcomes where the reception and perception of music, mastering of music components and participation in music activities have been pointed out, it is evident that the music activity is a primary one. On the other hand, units which have an extra-musically and indirect connotation depart from the music culture teaching aim, the subject tasks, but also from the sole (real, achievable) pupils' attainments because they do not influence in any possible way the development of the pupil's artistic identity. By a further analysis of the curriculum demands, by studying the positive and negative repercussions of curricular changes in the music-pedagogical practice and by interviewing and achieving the scientific and practical consensus it is possible to innovate and improve the curriculum framework and thus music teaching.

Key words: music culture and art, curriculum, structure analysis, field of art.

Analyse der Schülerlesungen im Fach Musikkunst und Musikkultur im Kontext des Nationalen Rahmencurriculums

Zusammenfassung: In dieser Arbeit analysieren die Autorinnen den künstlerischen Bereich des Nationalen Rahmencurriculums, mit besonderer Berücksichtigung der Fächer Musikkunst und Musikkultur. Es werden die in fünf Einheiten aufgeteilten Schülerlesungen in den ersten drei Ausbildungszyklen verglichen. Die Ergebnisse der Analyse weisen darauf hin, dass die Unterrichtsziele manchmal direkt (unmittelbar), manchmal indirekt (mittelbar), desweiteren musikalisch (konkret), aber auch unmusikalisch oder außermusikalisch mit Musik als mit einer selbstständigen Kunst zusammengebunden sind. In den Einheiten und Zielen, in denen sich die Rezeption und die Perzeption der Musik auszeichnen, ebenso wie die Beherrschung der musikalischen Komponenten und die Teilnahme an musikalischen Tätigkeiten, ist es ersichtlich, dass die musikalische Tätigkeit eine Hauptaktivität darstellt. Andererseits gilt es, dass die Einheiten, die eine abstrakte und mittelbare Konnotation haben, sich vom Ziel des Musikunterrichts, von den Aufgaben des Faches, aber auch von den reinen (realen, erreichbaren) Schülerleistungen entfernen, weil sie keineswegs die Entwicklung der künstlerischen Identität der Lernenden fördern. Durch eine weitere Analyse der Durchführbarkeit der curricularen Anforderungen, durch Erforschung der positiven und negativen Aspekte der curricularen Änderungen in der musikalisch-pädagogischen Praxis, durch Gespräche und Schaffung der wissenschaftlichen und praktischen Übereinstimmungen ist es möglich, das Rahmencurriculum zu erneuern und zu verbessern, und somit auch den Musikunterricht.

Schlüsselwörter: Musikkunst und Musikkultur, Curriculum, strukturelle Analyse, künstlerischer Bereich.